

Tractatus De Pensionibus Ecclesiasticis

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1671

Decisio XCII. Romana pensionis, Veneris 19. Ianuarij 1646. Longa possessio exigendi pensionem suffragatur vt titulus ex ea præsumatur. Et licet alias requiratur spatium 30. annorum, tamen ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98356](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98356)

ad sunt alij fructus massæ communis. Quando enim fructus sunt assignati mensæ seu massæ grossæ, licet distribui debeant inter singulos, antequam distribuantur, non spectant ad singulos sed ad ipsam massam, quæ nunquam defuit & representatur per beneficiatos hodie viuentes, & per consequens debetur illis qui sunt de Collegio tempore exactionis, cum tunc distribui debeant, quamvis annis præcedentibus maturauerint, ut originaliter voluit Calderin. *conf. 21. de præbend. quem sequitur Felin. in cap. eam tenum. 13. versic. per istam differentiam. Primo de rescript. & in cap. Iacobus num. 1. de simon. Mandos. in regul. 34. Cancell. quest. 51. sub num. 3. Gonzal. super regula 37. num. 26. versic. propterea, & num. 37. Garf. de benefic. part. 3. cap. 2. num. 428. & 429. ¶ ubi in specie ait quod restitutio fructuum ablatorum seu malè perceptorum, non debet fieri Canonicis illius temporis sed Capitulo, & in puncto consideravit Rot. *decision. 3. num. 66. part. 2. recent. unde non applicantur allegata in obiectione loquente de distributionibus quotidianis quas minutas appellamus & differunt à massa grossa distributionum, ut latè tradit Moneta de distribut. quotidian. part. 1. questio. 9. numero 34. & 35.**

Et ita decisum, vtraque parte informante.

R. P. D. CERRO

Romana Pensionis,

Veneris 19. Ianuarij 1646.

ARGUMENTVM.

Longa possessio exigendi pensionem suffragatur ut titulus ex ea præsumatur. Et licet aliàs requiratur possessio exigendi per triginta annos, tamen concurrentibus pluribus adminiculis quæ recensentur, debet suffragari, veluti si producti fuerint testes deponentes de fama, si concurrat verisimilitudo, & plures probationes imperfectæ coniungantur. In instantia restitutionis in integrum aduersus rem iudicatam noui testes produci possunt.

SUMMARIUM.

- 1 Longa possessio exigendi pensionem tituli validitatem præsumi facit.
- 2 Et non solum ex ea oritur præsumptio tituli, sed etiam iustificationis illius.
- 3 Probatio quasi possessionis & valoris beneficij dicitur sufficiens si adsit vnus testis de scientia, & alter de fama.
- 4 Probatio quæ oritur ex verisimilitudine est potens ad inducendam coniecturam.
- 5 Probatio valoris temporis præteriti inducit coniecturam ad tempus præsens.
- 6 Qui libros Capituli habet penes se, cogitur illos exhibere probata existentia & interesse.
- 7 Actor occultans probationes rei punitur amissione causæ sicut surripiens.
- 8 Testes deponentes de fama probant iunctis adminiculis.

- 9 Observantia quoad solutionem pensionis quamvis minor 30. annis sufficit iunctis adminiculis.
- 10 Dum de multitudine pensionis agitur, requiritur probatio concludentissima.
- 11 Probatio valoris expressa per modum affirmatiuum plena requiritur.
- 12 Clausula ut asseris, conditionem importat.
- 13 Probationes leniores admittuntur in antiquis.
- 14 Ex multis probationibus imperfectis plena probatio oritur si simul iungantur.
- 15 Ampliatur ut procedat quamvis ageretur de probando valore beneficij conditionaliter expressi.
- 16 Ex valore beneficij annorum præcedentium non probatur valor temporis sequentis.
- 17 In computando valore fructuum beneficij solum debet haberi ratio eorum quæ iure canonico, non quæ ab extra percipiuntur.
- 18 Verbum circiter expressum in valore pensionis verificatur etiam in decima parte.
- 19 In causa restitutionis in integrum testes de nouo produci possunt.

DECISIO XCII.

Iacobus Pergamenus tunc viuens Canonicus Sancti Angeli in Foro Piscium consensit anno 1615. reservationi annuæ pensionis 24. ducatorum auri de Camera fauore Francisc. Grilli à S.M. Paulo V. reseruata super fructibus ipsius Canonicatus in Summario Grilli n. 1.

Ioannes Baptista Marus vltimus successor in Canonicatu agrè ferens solutionem dictæ pensionis introduxit iudicium coram A. C. super illius nullitate, ex eo præcipuè fundamento, quod valor narratus per ascensum ad similes ducatos centum non esset iustificatus, & obtinuit sententiam fauorabilem, quæ cum fecisset transitum in iudicatum fuit mihi ad instantiam Grilli commissa causa restitutionis in integrum, & proposito hodie dubio, an constaret de re iudicata aut potius de causis restitutionis in integrum, Domini quoad secundam partem affirmatiuè responderunt, ob euidentem iniustitiam sententiæ.

Etenim A. C. absoluit Marum, eo quia Grillus intentionem suam non iustificauit, & tamen euidentissimè apparet iustificata ex subsecuta possessione exigendi hanc pensionem, tam à Pergameno quàm ab omnibus illius successoribus, & ab eodemmet Maro in Summario num. 9. continuata per 29. annos & ultra, & quæ operatur ut gratia à principio præsumatur iustificata, nec alia iustificatione indigeat; Garf. de benefic. part. 1. cap. 5. num. 478. & seqq. Rota diuers. decis. 534. num. 2. part. 1. Cardinal. Seraphin. decis. 642. n. 3. Cardinal. Mantic. decis. 356. n. 1. Cardinal. Caualer. decis. 15. n. 3. S.M. Gregor. XV. *decision. 431. n. 10. & ibi additio litera B.*

Sicut enim ex possessione tanti & temporis præsumitur titulus, Felin. in cap. licet num. 10. de simonias ita eo magis iustificatio ipsius tituli præsumi debet, ut ad nostrum propositum respondit Rot. decis. 534. num. 2. part. 1. diuers. decis. 122. num. 5. part. 1. recent. & postremò in Piscienfis pensionis 6. Februarij 1645. coram R.P.D. meo Orthobono.

Et hanc obseruantiam dixerunt DD. ex pluribus coadiuare, primò ex testibus pro Grillo examinatis, qui deponunt huiusmodi Canonicatum computato anno sterili cum fertili ab anno 1614. usque ad præsens fuisse solum annuatim reddere scuta 130. non comprehensis pensionibus domorum & mansionum, qui cum sint numero plures & aliqui de

O 4 fama,

4 *Consensuens pensioni censetur consentire sub isdem conditionibus in gratia contentis.*

DECISIO XCV.

Inter alias pensiones reseruatas à Felici recordationis Urbano VIII. super fructus Episcopatus Accerrarum fuit reseruata annua pensio pro rata directorum trecentorum ad fauorem Francisci Mariæ Iordani Vrsini cum clausula, *dummodo omnes pensiones huiusmodi tertiam partem fructuum reddituum & prouentuum non excederent*. Dictus Vrsinus non verificata conditione in Literis expressa sub citatione ad comparandum, & audiendam provisionem obtinuit à Vicario generali Auerfano commissario, & exectore in literis Apostolicis deputato, decerni quod non obstantibus oppositis per Dominum Episcopum Accerrarum in biduo solueret ducatos centum quinquaginta monetæ maturatos pro termino natiuitatis D. N. I. Christi, anni 1644. Alias dicto termino duorum dierum elapso comminatus fuit idem interdictum, & suspensionem ad præscriptum Literarum Apostolicarum. Ab his grauaminibus Episcopus interposuit appellationem, & cum obtinuerit causam committi in hoc Sacro Tribunali cum clausula, *si quid exequendum*, ad eius formam disputato dubio tam ex capite nullitatis quam iniustitiæ fuit resolutum, mandatum relaxatum à dicto Vicario non esse exequendum.

Nullitas resultat ex defectu citationis ad sententiam clement. pastoralis, de re indic. Caesar de Grassi, dec. 11. num. 2. eod. tit. quæ debebat esse specifica ad audiendam sententiam, gloss. in Clement. super in verb. ad id de verb. signif. Rota dec. 17. eod. tit. in nou. Ita ut non fuerit satisfactum per citationem ad audiendam provisionem in causa diffinitua faciendam, cum non sufficiant verba æquipollentia, Rom. sing. 372. & cons. 379. num. 8. Rot. dec. 18. num. 2. p. 1. recent. dec. 486. num. 7. decis. 141. num. 3. part. 2. rec. coram Card. Causal. decis. 376. n. 2. & coram Sanct. mem. Greg. XV. dec. 209. num. 4. resultat etiam ex parte monitorij requisiti, vbi agitur de executione Literarum pensionis. Garf. de benef. p. 1. c. 5. n. 535. Tib. in prax. lib. 1. cap. 1. n. 3. vnde mandatum fuit nullum.

Iniustitia verò resultat ex eo quod non verificata conditione in Literis apposita, dummodo omnes pensiones huiusmodi tertiam partem fructuum non excederent, non poterat decerni mandatum, cum clausula, *dummodo, siue conditionem, siue modum importet*, cum sit adiecta reseruatiõ pensionis, eandem qualificat, ita ut non mereatur executionem, antequam à pensionario iustificatus fuerit non excessus tertie partis? ut distinguendo declarauit Rota coram R. P. D. meo Bichio in *Monopolitana pensionis* 2. Iulij 1645. in §. Nos vero, & vbi quod clausula, *dummodo, siue conditionem, siue modum importet*, ita qualificat totam gratiam, ut nihil concessum censetur, donec plene sit iustificata, Rota antea idem firmauerat in *Salamantina pensionis* 25. Iunij 1582. coram Lancelloto, in *Mileuitana pensionum* 25. Nouemb. 1597. coram Litta, & in *Landen. pensionis* coram Penia, quæ est dec. 55. num. 3. inter impress. per Marches. p. 1. fol. 560. Quæ procedunt etiam si Episcopus consenserit pensioni, quia consensus habet in ventre eandem conditionem quam habet gratia, cui accedit consensus, nempe dummodo omnes pensiones tertiam partem fructuum non excedant, Rot. dec. 547. num. 3. p. 2. rec. Vbi alix plures in istis terminis referuntur, ad hoc faciunt tradita

Nec releuat quod prædicti redditus ascendunt ad illam summam computatis pensionibus domorum & mansionum quæ cum subiaceant optioni iuxta Ancianitatem Canonicorum & sint membra penitus à Canonatu distincta, non debent computari & cum ea tantum emolumenta ad hunc effectum computentur quæ percipiuntur iure Canonice, non ea quæ veniunt ab extra, ut fuit dictum in *Romana pensionis* 1638. coram Eminentissimo Cardin. Verospio, & in eadem 19. Nouembris 1640. coram Meo, & in *Casaraugustana emolumentorum* 24. Iunij 1644. coram R. P. D. meo Bichio.

Quia licet DD. in hanc sententiam inclinarent quia Pontifex grauando Canonatus, respicit dumtaxat ad redditus ipsius Ecclesiæ transmissibiles ad successores iure Canonice, attamen dixerunt ex facto cessare difficultatem, quia probatur dictis pensionibus non calculatis, redditus huiusmodi computato anno sterili cum sterili ascendisse ad scuta 130. & propterea cum valor fuerit narratus in ducatis centum vel circiter, qui tunc constituiebant scuta 140. satis constat de veritate narratiuæ: & verbum enim *circiter*, verificatur etiam in decima parte minus, Corn. cons. 59. num. 5. lib. 4. Rot. decis. 128. num. 6. coram Sanctæ memoriæ Greg. XV. & hæc modica quantitas licet Pontifici narrata illum non retraxisset à gratia concedenda, ut nostrum propositum considerauit Rota in *Burgens. pensionis* 4. Nouemb. 1585. coram Gypso.

Demum minus obstat quod testes fuerint per Grillum examinati post sententiam A. C. in iudicatum transactam, quia cum fuerit commissa causa restitutionis in integrum, licuit eidem nouas probationes facere, Lancellot. de attent. quest. 18. numero 133. Veral. decis. 258. num. 5. part. 1. & decis. 67. n. 1. part. 3. Causal. dec. 170. n. 2. Rot. in rec. decis. 125. num. 35. p. 5.

Et ita resolutum, vtraque, &c.

Coram R. P. D.

GHISLERIO.

In causa Acerrarum pensionis.

Lunæ 14. Ianuarij 1647.

ARGVMENTVM.

Sententia lata absque citatione specifica ad audiendam sententiam, non meretur executionem. Clausula *Dummodo pensio non excedat tertiam partem fructuum*, siue modum siue conditionem importet est omnino verificanda, non obstante consensu præstito per titolarem.

SVMMARIVM.

- 1 *Sententia non valet nisi præuia citatione specifica ad audiendam sententiam, nec sufficiunt verba æquipollentia.*
- 2 *Clausula, Dummodo pensio tertiam fructuum partem non excedat, est condicionalis.*
- 3 *Sed siue condicionalis siue modalis censetur, semper est verificanda & ratam gratiam qualificat.*